

IOD jako **punkt kontaktowy**

Rola punktu kontaktowego jest mocno powiązana z obowiązkami administratora oraz podmiotu przetwarzającego i ma przyczyniać się do skuteczniejszego ich wykonywania. Wynika również z konieczności ścisłego współdziałania IOD z organem nadzorczym, którego zadania w wielu obszarach są bardzo zbliżone do zadań IOD.

Monika Młotkiewicz

IOD, tak jak ABI na podstawie uodo, wobec działań administratora będzie realizował dwie istotne funkcje: weryfikacyjną i doradczą. Ale otrzyma jeszcze jedną – punktu kontaktowego, czyli pośrednika między administratorem lub podmiotem przetwarzającym a osobami, których dane dotyczą, oraz między administratorem lub podmiotem przetwarzającym a organem nadzorczym. IOD, dysponujący odpowiednią wiedzą i umiejętnościami, mają stanowić fundament nowego, skutecznego systemu ochrony danych osobowych. Grupa Robocza art. 29 w swoich wytycznych dotyczących IOD (dalej: wytyczne) rekomenduje wyznaczenie IOD nawet przez podmioty do tego niezobowiązane, gdyż, jak zaznacza: „może on znacznie ułatwić przestrzeganie nowych przepisów oraz odegrać istotną rolę w pośredniczeniu pomiędzy zainteresowanymi stronami (organem ochrony danych osobowych, podmiotami danych oraz poszczególnymi jednostkami w ramach jednej organizacji)”.

PUNKT KONTAKTOWY DLA OSÓB, KTÓRYCH DANE DOTYCZĄ

Unijny prawodawca w art. 38 ust. 4 rodo uprawnił osoby, których dane dotyczą, do kontaktowania się z IOD we wszystkich sprawach związanych z przetwarzaniem ich danych osobowych oraz z wykonywaniem praw przysługujących im na mocy rodo. Zadanie to może wydawać się trudnym i problematycznym obowiązkiem, ale tylko wówczas, jeśli będzie ono traktowane w oderwaniu od obowiązków administratora i związanej z nimi odpowiedzialności. W art. 12 i n. rodo zobowiązuje administratora nie tylko do rzetelnego i terminowego realizowania uprawnień osób fizycznych (prawa do informacji i dostępu do danych osobowych, prawa do sprostowania i usuwania danych, prawa do ograniczenia przetwarzania, prawa do przenoszenia danych, prawa do sprzeciwu oraz niepodlegania decyzji opierającej się wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu, w tym profilowaniu), ale do ułatwiania osobom uprawnionym dochodzenia przysługujących im praw. Art. 12 ust. 1 rodo stanowi, że administrator podejmuje odpowiednie środki, aby

w zwięzłej, przejrzystej, zrozumiałej i łatwo dostępnej formie, jasnym i prostym językiem – w szczególności gdy informacje są kierowane do dziecka – udzielić osobie, której dane dotyczą, wszelkich informacji, o których mowa w art. 13 i 14, oraz prowadzić z nią wszelką komunikację na mocy art. 15–22 i 34 w sprawie przetwarzania. Zgodnie z art. 12 ust. 2 administrator ułatwia osobie, której

dane dotyczą, wykonanie praw przysługujących jej na mocy art. 15–22. Jak wskazuje się w motywie 59 preambuły rodo, administratorzy są zobowiązani przewidzieć procedury ułatwiającej osobie, której dane dotyczą, wykonywanie praw przysługujących jej na mocy rodo, – w szczególności dostępu do danych osobowych i ich sprostowania lub usunięcia oraz możliwości wykonywania prawa do sprzeciwu.

Administrator powinien być zobowiązany udzielić odpowiedzi na żądania osób, których dane dotyczą, bez zbędnej zwłoki – najpóźniej w terminie miesiąca, a jeżeli nie zamierza spełnić takiego żądania – podać tego przyczyny.

Trzeba dodać, że zgodnie z art. 83 ust. 5 lit. b rodo naruszenia przepisów dotyczących praw osób, których dane dotyczą, o których mowa w art. 12–22, podlegają administracyjnej karze pieniężnej do wyższej górnej granicy. Natomiast zgodnie z art. 83 ust. 4 lit. a rodo karze administracyjnej do niższej górnej granicy podlega naruszenie obowiązków administratora i podmiotu przetwarzającego, o których mowa w art. 37–39 rodo, a zatem również niezapewnienie przez nich prawidłowego

20 mln

euro wynosi administracyjna kara pieniężna za m.in. naruszenie przepisów przetwarzania, praw osób, których dane dotyczą, lub

4 proc.

całkowitego rocznego światowego obrotu z poprzedniego roku w przypadku przedsiębiorstwa

wykonywania zadań IOD, w tym pełnienia przez niego roli punktu kontaktowego dla osób, których dane dotyczą.

Z tej perspektywy należą do IOD zadanie punktu kontaktowego dla osób, których dane dotyczą, powinno być postrzegane jako jeden z elementów szerszego mechanizmu, którego efektywne działanie powinien zapewnić przede wszystkim administrator.

Osoby, których dane dotyczą (zarówno z wewnątrz, jak i spoza organizacji), mają mieć łatwy, bezpośredni i poufny kontakt z IOD, bez konieczności kontaktowania się z innymi jednostkami podmiotu. W tym celu jego dane kontaktowe mają być podawane do wiadomości tych osób. Niemniej wykonywanie żądań zgłoszonych IOD, a nawet ułatwianie ich wykonywania musi być zapewnione przez administratora i podmiot przetwarzający. IOD jako wyspecjalizowany podmiot powinien zaś zadbać o świadomość administratora i podmiotu przetwarzającego w zakresie tych obowiązków i odpowiedzialności z tym związanej, a następnie monitorować skuteczność

krajowym i unijnym przez organy nadzorcze, zwłaszcza w zakresie budowania świadomości prawnej osób, których dane dotyczą. Organ nadzorczy w katalogu swoich zadań otrzymał bowiem: „udzielanie osobie, której dane dotyczą, na jej żądanie, informacji o wykonywaniu praw przysługujących jej na mocy niniejszego rozporządzenia, a w stosownym przypadku współpracowanie w tym celu z organami nadzorczymi innych państw członkowskich” (art. 57 ust. 1 lit. e rodo).

PUNKT KONTAKTOWY DLA ORGANU NADZORCZEGO

Wiele analogicznych uwag można odnieść do roli IOD jako punktu kontaktowego dla organu nadzorczego, zwłaszcza jeśli weźmie się pod uwagę, że na administratorów i podmioty przetwarzające zgodnie z art. 31 rodo oraz – gdy ma to zastosowanie – ich przedstawicieli nałożony został obowiązek współpracowania z organem nadzorczym w ramach wykonywania przez niego swoich zadań. W zakresie prowadzonych przez organ postępowań administratorzy i podmioty przetwarzające mają m.in. obo-

„współpracować z organem nadzorczym” i „pełnić funkcję punktu kontaktowego dla organu nadzorczego w kwestiach związanych z przetwarzaniem, w tym z uprzednimi konsultacjami, o których mowa w art. 36, oraz w stosownych przypadkach prowadzić konsultacje we wszelkich innych sprawach”. Grupa Robocza art. 29 w wytycznych wskazuje, że IOD ma pełnić funkcję punktu kontaktowego: „by umożliwić organowi nadzorczemu dostęp do dokumentów i informacji w celu realizacji zadań, o których mowa w art. 57, jak również wykonywania uprawnień w zakresie prowadzonych postępowań, uprawnień naprawczych, uprawnień w zakresie wydawania zezwoleń oraz uprawnień doradczych, zgodnie z art. 58”.

W przypadku zgłoszenia naruszenia ochrony danych przez administratora organowi nadzorczemu administrator jest zobowiązany do podania danych kontaktowych IOD w celu uzyskania przez organ wszelkich ważnych w danej sprawie informacji.

Zapewnienie pośrednictwa wyznaczonego wyspecjalizowanego podmiotu, jakim jest

IOD, w zakresie przetwarzania danych osobowych, które odpowiadają różnym, skonkretyzowanym potrzebom i zagrożeniom, sprawdzą się w różnorodnych sytuacjach. Z jednej strony oznacza to większą elastyczność i swobodę w doborze rozwiązań, ale z drugiej – większą samodzielność i odpowiedzialność w zakresie dokonywania oceny, jakie działania należy podjąć, aby być w zgodzie z nowymi przepisami i umieć to wykazać.

W kontekście tych zmian, udzielanie przez IOD administratorom i podmiotom przetwarzającym fachowego wsparcia w doborze właściwych rozwiązań, a następnie pomoc w wykazaniu ich zasadności przed organem nadzorczym w ramach prowadzonych przez organ postępowań i korzystania przezeń z uprawnień naprawczych, ze stosowaniem administracyjnej kary pieniężnej na mocy art. 83 włącznie, jest w interesie wszystkich uczestniczących stron.

Żeby rola IOD jako pośrednika między zainteresowanymi stronami mogła być efektywnie sprawowana, kontakt organu nadzorczego i IOD ma być zapewniony w obu kierunkach. Zgodnie z art. 57 ust. 3 rodo zadaniem organu nadzorczego jest bezpłatne wypełnianie zadań na rzecz osoby, której dane dotyczą, i – gdy ma to zastosowanie – IOD. Grupa Robocza art. 29 w wytycznych odczytuje art. 39 ust. 1 lit. e rodo jako adresowany również do organów nadzorczych i zobowiązujący je do udzielania konsultacji i porad IOD w stosownych przypadkach. W zakresie kontaktów z organem IOD nie jest zobowiązany do zachowania tajemnicy lub poufności co do wykonywania swoich zadań, o której mowa w art. 38 ust. 5 rodo. ■

Autorka jest radcą prawnym, zastępcą dyrektora Departamentu Rejestracji ABI i Zbiorów Danych Osobowych w Biurze GIODO.

Unijny prawodawca w art. 38 ust. 4 rodo uprawnili osoby, których dane dotyczą, do kontaktowania się z IOD we wszystkich sprawach związanych z przetwarzaniem ich danych osobowych oraz z wykonywaniem praw przysługujących im na mocy rodo.

przyjętych w tym zakresie rozwiązań. Jak wskazuje Grupa Robocza art. 29 w powołanych wytycznych, w określonych przypadkach rozwiązania te powinny przewidywać wsparcie IOD pracą zespołu powołanego w celu realizacji tego zadania.

Skuteczność rozwiązań dotyczących wykonywania praw osób na płaszczyźnie wewnętrznej administratorów i podmiotów przetwarzających będzie wspierana także na poziomie

wiązek zapewniać mu dostęp do wszelkich danych osobowych i informacji oraz do wszystkich swoich pomieszczeń, w tym do sprzętu i środków służących do przetwarzania danych, zgodnie z procedurami określonymi w prawie unijnym lub w prawie państwa członkowskiego potrzebnych organowi nadzorczemu do realizacji jego zadań (art. 58 ust. 1 lit. a, e i f rodo).

Zgodnie z art. 39 ust. 1 lit. d i e rodo, IOD powinien

IOD, w sytuacjach, w których organ nadzorczy korzysta ze swoich uprawnień w zakresie prowadzonych postępowań, jest bezspornie uzasadnione w kontekście nowego podejścia do ochrony danych osobowych oraz znaczącego zwiększenia odpowiedzialności administratorów i podmiotów przetwarzających za przestrzeganie nowej regulacji. Zasada rozliczności i uwzględniania ryzyka wymaga, aby stosować takie rozwiązania